

PAGRINDINIO UGDYMO BENDRŲJŲ
PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO
METODINĖS REKOMENDACIJOS
(informacinių technologijų
ugdymo sritis)

Rekomendacijas parengė

TATJANA BALVOČIENĖ, Šilutės Vydūno
gimnazijos informacinių technologijų
mokytoja ekspertė

NIJOLĖ KRIŠČIŪNIENĖ, Elektrėnų Versmės
gimnazijos informacinių technologijų
mokytoja ekspertė

POVILAS LEONAVIČIUS, Ugdymo plėtotės
centro metodininkas, informacinių
technologijų mokytojas metodininkas

Pastabas ir siūlymus teikė

MARYTĖ SKAKAUSKIENĖ, Švietimo ir mokslo
ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo
skyriaus vyriausioji specialistė

I. Pratarinė

2008–2009 mokslo metai skirti mokytojų pasirengimui įgyvendinti atnaujintas Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrąsias programas. Yra mokyklų ir mokytojų jau šiais mokslo metais apsisprendusių pradėti šių programų įgyvendinimą. Visos Lietuvos mokyklos pagal atnaujintas bendrąsias programas pradės dirbti 2009–2010 mokslo metais nelyginėse klasėse. 2010–2011 mokslo metais numatoma, kad visos klasės dirbs pagal atnaujintas Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrąsias programas.

Šios metodinės rekomendacijos skirtos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų informacinių technologijų mokytojams, vykdančioms ar besirengiančioms vykdyti atnaujintą pagrindinio ugdymo informacinių technologijų bendrąją programą 5–10 klasėse.

Metodinių rekomendacijų tikslas – padėti informacinių technologijų mokytojams pasirengti įgyvendinti Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose (patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymų Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-384)) numatytus siekius.

Siekiant padėti mokytojams pasirengti veiksmingai diegti informacinių technologijų atnaujintą ugdymo turinį, metodinėms rekomendacijoms keliami šie uždaviniai:

- pristatyti informacinių technologijų dalyko struktūrą;
- aptarti ugdymo proceso planavimo, organizavimo ir vertinimo ypatumus, pateikti pavyzdžių;
- pateikti aktualių šaltinių nuorodas.

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti planavimo, mokinių pasiekimų vertinimo, pamokos veiklų organizavimo pavyzdžiai, aprašyti pamokose taikomi metodai, siūlomi aktyvūs mokymosi būdai, vertinimas padedantis mokiniui mokytis ir tobulėti, pažinti save.

Leidinyje pateikiami ilgalaikius planus, trumpalaikius – mokymosi etapo – planus iliustruojantys pavyzdžiai, mokytojų sukaupta geroji patirtis, vertinimo užduotį iliustruojantis pavyzdys ir įvertinti autentiški mokinių darbai.

Metodinių rekomendacijų pabaigoje pateikiamas papildomos literatūros ir interneto išteklių sąrašas. Autorių manymu, leidinyje yra tai, kas labiausia šiandiena aktualu informacinių technologijų mokytojui.

Autoriai tikisi, kad mokytojai naudosis šiomis rekomendacijomis kūrybiškai siekdami kuo efektyviau įgyvendinti Bendrąsias programas, atsižvelgdami į mokomos klasės mokinių įvairovę, polinkius, poreikius bei supančią aplinką.

II. Informacinių technologijų ugdymo turinio struktūra

Informacinių technologijų ugdymas gali būti pradėtas pradinėje mokykloje, kaip pažintinis kursas. Rekomenduojama, kad informacinių technologijų gebėjimų ugdymas būtų integruojamas į kitas ugdymo sritis.

Pradinėje mokykloje svarbu ugdyti mokinių nuostatą, kad informacinėmis technologijomis naudotis reikia saugiai, atsakingai ir teisėtai. Jei pamokose mokiniai naudojami komunikacijos priemonėmis, būtina formuoti saugaus naršymo internete bei saugaus bendravimo nuostatą, svarbu apsaugoti mokinius nuo žalingos informacijos internete. Rekomenduojama, kad mokytojas pasikalbėtų su mokiniais apie pavojus, kurie slypi internete, paaiškintų asmeninės informacijos atskleidimo pavojingumą, aptartų, kaip vengti tokių situacijų.

Integruojant IKT į pradinio ugdymo procesą, mokytojas turi pasirūpinti darbo kompiuteriu higiena, supažindinti mokinius su saugaus darbo kompiuteriu taisyklėmis, skatinti mokinius jų laikytis. Rekomenduojama supažindinti mokinius su jų amžiui skirtomis įvairių dalykų kompiuterinėmis mokomosiomis programomis ir edukaciniais žaidimais, tikslingai, pagal galimybes, taikyti juos ugdymo procese.

Privalomas informacinių technologijų ugdymas pradedamas pagrindinėje mokykloje nuo 5 klasės.

Pagrindinės mokyklos informacinių technologijų kursas apima septynias privalomasias veiklos sritis:

- Informacijos tvarkymas kompiuteriu.
- Piešimas kompiuteriu.
- Tekstinių dokumentų kūrimas, tvarkymas ir spausdinimas.
- Internetas ir jo paslaugos.
- Konstravimas kompiuteriu (pvz., naudojant *Logo*).
- Duomenų apdorojimas ir pateikimas skaičiuokle.
- Pateikčių rengimas ir pristatymas.

bei tris pasirenkamuosius modulius:

- Programavimo pradmenys.
- Kompiuterinės leidybos pradmenys.
- Tinklalapių kūrimo pradmenys.

Pagrindinės mokyklos informacinių technologijų kursas yra tęstinis. Tai reiškia, kad visų veiklos sričių mokinių ugdomi gebėjimai, suteikiamos žinios ir mokymas taikyti tas žinias praktiškai tęsiamas per atskiras ar integruotas su kitais mokomaisiais dalykais pamokas visose klasėse nuo 5-os iki 10-os. Pagrindinio ugdymo informacinių technologijų ugdymo turinio struktūra pateikiama 1 paveiksle.

5-6 klasių koncentro kursą sudaro 5 veiklos sritys:

- Informacijos tvarkymas kompiuteriu.
- Piešimas kompiuteriu.
- Tekstinių dokumentų kūrimas, tvarkymas ir spausdinimas.
- Internetas ir jo paslaugos.
- Konstravimas kompiuteriu (pvz., naudojant *Logo*).

7-8 klasių koncentro kursą sudaro 4 veiklos sritys:

- Informacijos tvarkymas kompiuteriu.
- Tekstinių dokumentų kūrimas, tvarkymas ir spausdinimas.
- Duomenų apdorojimas ir pateikimas skaičiuokle.
- Pateikčių rengimas ir pristatymas.

Šiame koncentre naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžių ugdymas orientuojamas ir į integraciją su kitais ugdymo dalykais; siekiama skatinti mokinius taikyti informacines ir komunikacines technologijas mokantis kitų dalykų, sudarant sąlygas jiems pasiekti bendrojo kompiuterinio raštingumo lygį. Gebėjimai naudotis informacinėmis technologijomis ugdomi mokant ir kitų mokomųjų dalykų – kalbų, matematikos, gamtos mokslų, socialinių mokslų, technologijų. 7-8 klasėse siekiant nedidinti mokinių mokymosi krūvio, rekomenduojama taip organizuoti informacinių technologijų integruotą mokymą: 7 klasėje pirmame pusmetyje pamokas skirti IT kursui (apie 50 proc. metinių pamokų), o antrame pusmetyje mokyti IT integruotai (kiti 50 proc. pamokų). 8 kl. – atvirkščiai – pirmame pusmetyje IT mokyti integruotai (apie 50 proc. metinių pamokų), o antrame pusmetyje pamokas skirti IT kursui (kiti 50 proc. pamokų). Įgyvendinant mokymosi modelį, kai organizuojama dalyko pamoka, bet ją planuoja ar pamokoje dirba du mokytojai: dalyko ir informacinių technologijų, bendrosiose ugdymo planuose numatyta skirti mokyklos nuožiūra skirstomas pamokas.

9-10 klasių koncentro kursą sudaro 4 veiklos sričių privalomoji dalis:

- Informacijos tvarkymas kompiuteriu.
- Tekstinių dokumentų kūrimas, tvarkymas ir spausdinimas.
- Internetas ir jo paslaugos.
- Duomenų apdorojimas ir pateikimas skaičiuokle.

ir pasirenkamieji *programavimo pradmenų*, *kompiuterinės leidybos pradmenų* arba *tinklalapių kūrimo pradmenų* moduliai.

Šio koncentro informacinių technologijų kursu siekiama apibendrinti, susisteminti mokinių

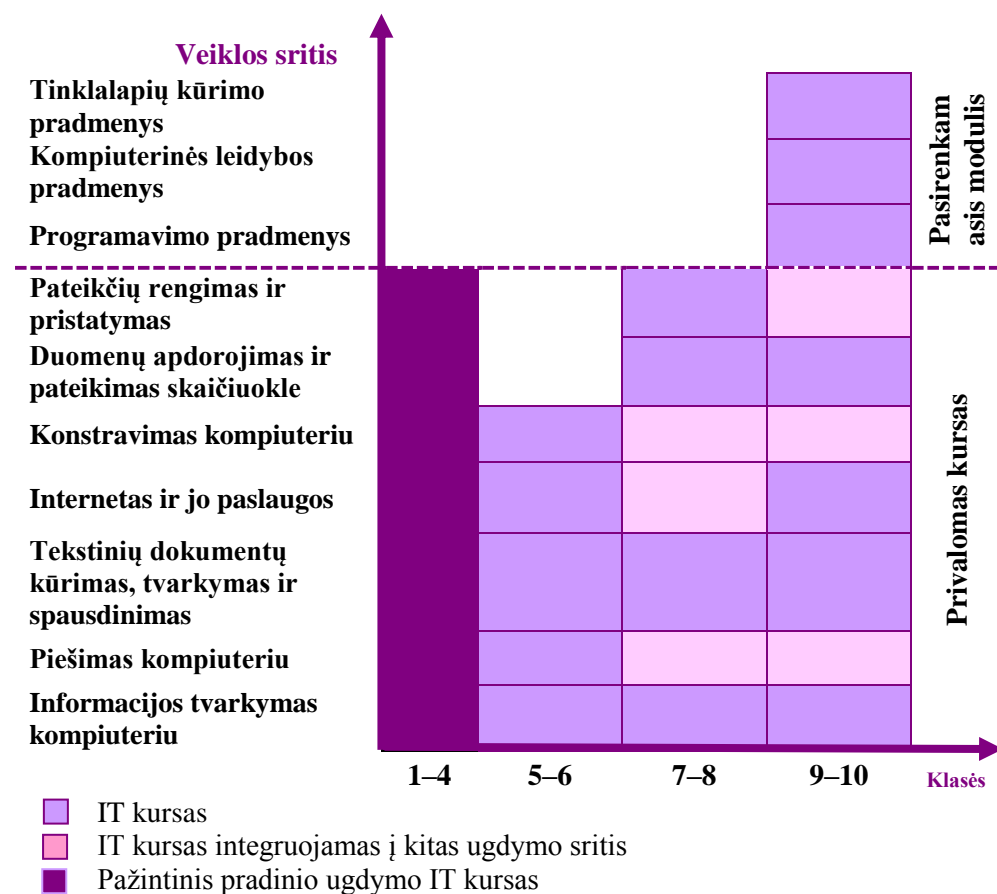
turimas žinias, mokyti kryptingai pritaikyti turimus įgūdžius, orientuoti juos į tvarkingą technologijų taikymą, jų pagrįstumą. Informacinių technologijų kursas tampa specifiškesnis.

9–10 klasių mokiniai renkasi mokytis vieną iš pasirenkamųjų modulių: *programavimo pradmenų*, *kompiuterinės leidybos pradmenų* arba *tinklalapių kūrimo pradmenų*. Esant galimybei (mokyklos techninė bazė, finansavimas, mokinių skaičius, pamokų tvarkaraščio galimybės ir pan.) mokinys gali pasirinkti mokytis ir daugiau nei vieną modulį. Pasirinkto modulio keisti nepatariama. Modulio programai įgyvendinti rekomenduojama skirti 1 savaitinę pamoką per du metus. Baigdamas pasirinktą modulį, mokinys turėtų parengti kūrybinį (praktinį) darbą:

- programą mokinio pasirinkta arba mokytojo pasiūlyta tema (*programavimo pradmenų modulis*);
- spausdintą leidinį mokinio pasirinkta arba mokytojo pasiūlyta tema (*kompiuterinės leidybos pradmenų modulis*);
- tinklalapį (svetainę) mokinio pasirinkta arba mokytojo pasiūlyta tema (*tinklalapių kūrimo pradmenų modulis*).

Patartina organizuoti viešus mokinių darbų pristatymus ir aptarimus bendraklasiams, mokyklos bendruomenei ir kt.

Informacinių technologijų pamokose mokiniai nagrinėja naujas sąvokas, aiškinasi naujus dalykus, atlieka praktines užduotis, ieško, apdoroja ir pateikia įvairią informaciją ir pan. Svarbu, kad mokytojas sudarytų mokiniams sąlygas aktyviai veikti ir mokytis, bendrauti ir bendradarbiauti, kūrybiškai atlikti užduotis, atrasti ryšį tarp naujų ir jau gerai žinomų dalykų. Mokytojas organizuoja mokinių veiklas taip, kad jie gebėtų taikyti įvairias mokymosi strategijas, pasirinktų veiksmingiausias ir susikurtų tik sau būdingą savitą mokymosi stilių.

1 pav. Pagrindinio ugdymo informacinių technologijų ugdymo turinio struktūra